

Sygn. akt. IV Ka 1035/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Anna Bałazińska –Goliszewska

Sędziowie SSO Dorota Kropiewnicka

SSR del. do SO Edyta Pawłowicz – Durlak (spr.)

Protokolant Justyna Gdula

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Elżbiety Okińczyc

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2013 r.

sprawy **P. K.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 245 k.k. w zw. z art. 12 k.k., z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia

z dnia 15 czerwca 2012 r. sygn. akt V K 1889/11

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

IV Ka 1035/12

UZASADNIENIE

P. K., oskarżono o to, że:

I. w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. grożąc wyrządzeniem krzywdy fizycznej wywierał wpływ na M. L. (1) celem zmuszenia jej do zmiany zeznań, które złożyła w toczącym się przeciwko P. K. postępowaniu prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia Stare Miasto sygn. 1 Ds. 2194/10,

tj. o czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

II. w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. groził M. L. pozbawieniem życia, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione,

tj. o czyn z art. 190 § 1 w zw. z art. 12 k.k.;

III. w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. groził E. S. (1) pozbawieniem życia, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione,

tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k..

Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Krzyków wyrokiem z dnia 15 czerwca 2012r., sygn. akt V K 1889/11:

I. uznał oskarżonego P. K. za winnego, tego, iż w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. grożąc wyrządzeniem krzywdy fizycznej wywierał wpływ na M. L. (1) celem zmuszenia jej do zmiany zeznań, które złożyła w toku postępowania przed Sądem toczącym się przeciwko P. K. w postępowaniu prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia Stare Miasto o sygn. 1 Ds. 2194/10, sygn. akt V K 1238/10, tj. popełnienia przestępstwa z art. 245 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 245 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. uznał oskarżonego P. K. za winnego, tego, iż w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. groził M. L. uszkodzeniem jej ciała, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. uznał oskarżonego P. K. za winnego, tego, iż w okresie od lutego 2011r. do 27 maja 2011r. we W. groził E. S. (1) uszkodzeniem jej ciała, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył wymierzone wobec oskarżonego P. K. kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

V. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres 3 (trzech) lat próby;

VI. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora;

VII. na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 20 (dwadzieścia) złotych;

VIII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych, w tym opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca P. K. i zaskarżając wyrok w całości, zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, a to art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. poprzez ściganie oskarżonego P. K. za czyny z art. 190 § 1 k.k., pomimo braku wniosku pokrzywdzonych M. L. i E. S. (1), a konsekwencji naruszenie zasad procesowych z art. 9 k.p.k. i 12 k.p.k.;

2. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, a to art. 5 § 2 k.p.k., 7 k.p.k., 49 § 1 k.p.k., , polegającą na przeprowadzeniu przesłuchań pokrzywdzonych w obecności innych pokrzywdzonych, oparciu się przez Sąd tylko na niektórych dowodach i uwzględnieniu jedynie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, z pominięciem okoliczności dla niego korzystnych, co w konsekwencji doprowadziło do uznania oskarżonego za winnego czynów z art. 190 § 1 k.p.k. w sytuacji gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego pozostawia w tym zakresie wątpliwość;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na jego treść, polegających na niewypełnieniu przez oskarżonego swoim zachowaniem znamion czynu z art. 190 § 1 k.k. i 245 k.k., a także nieposiadanie przez oskarżonego wspólnego motywu do grożenia pokrzywdzonym w zarzucanym okresie.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 2 i 3 oraz o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie objętym pkt 1 poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego P. K. jest oczywiście bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego w ocenie Sądu Odwoławczego wskazuje na to, iż Sąd I Instancji w sposób prawidłowy i wszechstronny przeprowadził postępowanie dokonując w toku rozprawy weryfikacji zarzutów zawartych w akcie oskarżenia, w granicach niezbędnych do ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia kwestii sprawstwa czynów przypisanych oskarżonemu. Należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy poddał szczegółowej i wnikliwej analizie wszystkie okoliczności mające znaczenie w przedmiotowej sprawie, w tym przede wszystkim: zeznania M. L. (1), M. L. oraz E. S. (1). Sąd uznał zeznania pokrzywdzonych za spójne i logiczne, nadto korespondujące po części z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie, przede wszystkim ujętym w toku sprawy prowadzonej przez Sądem Rejonowym o sygn. akt V K 1238/10.

Głównym zarzutem podnoszonym w apelacji był brak wniosku pokrzywdzonej M. L. i E. S. (1) o ściganie w trybie art. 190 § 1 k.k. (w zw. z 190 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.), co w konsekwencji miało stanowić naruszenie zasad procesowych wyrażonych w art. 9 k.p.k. i 12 k.p.k.. Zarówno M. L. (2), jak i E. S. (1) złożyły powyższe wnioski w toku postępowania przygotowawczego, jak też ponownie podtrzymały w toku postępowania przed Sądem. Pokrzywdzona M. L. (2) złożyła przedmiotowy wniosek podczas przesłuchania jej w charakterze świadka dnia 16 czerwca 2011r. (k. 15), natomiast pokrzywdzona E. S. (1) złożyła podobny wniosek podczas przesłuchania jej w charakterze świadka dnia 19 września 2011r. (k.36). Tym samym również stawiany przez apelującego zarzut, jakoby w wyniku braku wniosku pokrzywdzonych doszło do naruszenia zasad postępowania karnego, określonych w art. 9 k.p.k. i 12 k.p.k., jest całkowicie bezzasadny.

Pozostałe zarzuty sformułowane w apelacji sprowadzają się w zasadzie do zanegowania przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego oraz przeprowadzonej w jego ramach oceny ujawnionych dowodów, a także zrekonstruowanego na jego podstawie przebiegu zdarzeń.

Zgodnie z art. 5 § 2 k.p.k., nie dające się rozstrzygnąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść oskarżonego. W przedmiotowej sprawie Sąd nie dostrzegł wątpliwości, które skutkowałyby koniecznością takiego rozstrzygnięcia. Zgodnie z dominującymi poglądami w doktrynie i orzecznictwie: "Naruszenie zasady in dubio pro reo określonej w art. 5 § 2 k.p.k. może być oceniane jedynie w kontekście całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. (...)". (wyrok S. Apelacyjnego sygn. akt. II Aka 98/12). Ponadto, pomimo braku wskazania wprost naruszenia zasady obiektywizmu w powiązaniu z powyższą zasadą, z całokształtu podnoszonej apelacji można wywnioskować, że apelujący również w tym zakresie dostrzegł uchybienia Sądu I Instancji. Nie ulega wątpliwości, że wyrażona w art 4 k.p.k. zasada obiektywizmu nie polega na obowiązku interpretowania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie jedynie na korzyść oskarżonego (wyrok S. Apelacyjnego sygn. akt II Aka 98/12). Dlatego też, nie można podzielić poglądu wyrażonego przez apelującego, jakoby nie zniszczył drzwi na korytarz, a tym bardziej istniały wątpliwości odnośnie zachowania oskarżonego w stosunku do pokrzywdzonej M. L. (1). Zniszczenie drzwi przez oskarżonego wspólnie ze świadkiem P. W. (1) zostało potwierdzone w zeznaniach zarówno pokrzywdzonej M. L. (1) (k. 84) jak i zeznaniach pokrzywdzonej M. L. (k 101). Twierdzenia oskarżonego oraz świadka P. W. (2) odnośnie odmiennego przebiegu zdarzenia niż wynika to z relacji pokrzywdzonych, Sąd ocenił z dużą ostrożnością, weryfikując je przez pryzmat pozostałego zebranego materiału dowodowego. W związku z wcześniejszymi rozważaniami, nie dostrzeżono naruszenia zasady domniemania niewinności ani zasady obiektywizmu.

Kolejnym zarzutem podnoszonym przez apelującego jest rzekome oparcie rozstrzygnięcia jedynie na zeznaniach pokrzywdzonych, z nieuwzględnieniem zeznań pozostałych świadków. Należy wskazać, że swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na całokształcie przeprowadzonego materiału dowodowego, a nie tylko na zeznaniach pokrzywdzonych. Nadmienić przy tym należy, że zeznania pokrzywdzonych pokryły się ze sobą w znacznej mierze, nie tylko w zakresie opisu zachowania oskarżonego, ale również odnośnie zdarzeń jakie w zarzucanym okresie miały miejsce. Dodatkowo na wiarygodność ich zeznań, wpłynęło potwierdzenie części zdarzeń przez świadka Ł. P. oraz świadka P. R.. W tym miejscu należy podnieść, że Sąd Rejonowy zgodnie z treścią art. 7 k.p.k. w sposób uzasadniony

ocenił w przeważającej większości jako niewiarygodne zeznania pozostałych świadków oraz wyjaśnienia oskarżonego. Przeprowadzona ocena zeznań świadków miała swoje odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Z uwagi na dużą emocjonalność świadków oraz konflikt istniejący pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzonymi, Sąd musiał zbadać całość okoliczności, które mogą świadczyć o możliwości przeinaczania faktów przez świadków. Zgodnie z poglądami orzecznictwa: „Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną reguły z art. 7 KPK, jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku.” (postanowienie. SN III KK 298/12). Nie ulega wątpliwości, że postępowanie Sądu Rejonowego, było w tej mierze uzasadnione i zgodne z prawem.

Kolejnym zarzutem podnoszonym przez apelującego był naruszenie art. 49 k.p.k. i zasady obiektywizmu, poprzez pomieszczenie ról procesowych pokrzywdzonych oraz ich przesłuchanie w charakterze świadków pod obecność pozostałych. Na wstępie należy zaznaczyć, że w poruszonym art. 49 k.p.k. możemy znaleźć definicję pojęcia „pokrzywdzony”. Pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. W ocenie Sądu nie ulega żadnej wątpliwości, że zarówno M. L. (1), M. L. (2) i E. S. (2) były pokrzywdzonymi, z uwagi na znamiona przestępstw określonych w art. 190 § 1 k.k. i 245 k.k., którym odpowiadało zachowanie oskarżonego. W żadnym z protokołów rozprawy w toku postępowania sądowego nie można dostrzec momentu, w którym Sąd Rejonowy naruszył art. 384 § 1 k.p.k. (błędnie zakwalifikowany przez apelującego jako art. 49 k.p.k.), zgodnie z którym: „Po sprawdzeniu obecności przewodniczący zarządza opuszczenie sali rozpraw przez świadków. (...)”. Odstępstwo od tej zasady wskazuje art. 384 § 2 k.p.k.: „Pokrzywdzony ma prawo wziąć udział w rozprawie, jeżeli się stawi, i pozostać na sali, choćby miał składać zeznania jako świadek. W tym wypadku sąd przesłuchuje go w pierwszej kolejności. (...)”. Z uwagi na fakt, występowania przez pokrzywdzone w charakterze świadków, Sąd słusznie zezwolił im na pozostanie na S. rozpraw i przesłuchał je w pierwszej kolejności.

Ostatnią grupę zarzutów stanowią zarzuty odnoszące się do błędów w ustaleniach faktycznych wyroku, mające wpływ na treść wyroku.

Zgodnie z regulacją art. 190 § 1 k.k. do ustawowych znamion przestępstwa należy m.in. „uzasadniona obawa” spełnienia groźby. „Dla realizacji znamion przestępstwa z art. 190 § 1 KK nie jest wymagane, aby sprawca miał rzeczywiście zamiar wykonać groźbę, ani też by musiały istnieć obiektywne możliwości jej realizacji. Nie jest też konieczne, by sprawca podjął jakiegokolwiek działania zmierzające do spełnienia groźby. Wystarczy wykazać, że groźba subiektywnie, a więc w odbiorze osoby zagrożonej wywołała obawę jej spełnienia, a następnie fakt ten należy zweryfikować obiektywnie przez sąd dla stwierdzenia, czy zagrożony istotnie mógł w danych okolicznościach w ten sposób odebrać groźbę. Nadto groźba popełnienia przestępstwa nie musi być natychmiast spełniona i może ona odnosić się do zachowania, którego spełnienie ma nastąpić w odległej nawet przyszłości. Przepis art. 190 § 1 k.k. nie zawiera bowiem wymogu współczesności obawy do wypowiedzianych słów.” (postanowienie SN (...)). Z powyższego wynika, że zachowanie oskarżonego wyczerpało znamiona przestępstwa określonego w art. 190 § 1 k.k. W tym miejscu należy podkreślić, że nie ma znaczenia dla wypełniania znamion przestępstwa określonego w przedmiotowym przepisie, iż stan obawy już ustał. A contrario, skoro apelujący twierdzi (co zostało potwierdzone w zeznaniach pokrzywdzonej E. S. (2)), że stan obawy ustał, to znaczy, że zdaje sobie sprawę, że stan takiej obawy powstał i się utrzymywał. Również zarzut, jakoby pokrzywdzona M. L. (2) nie obawiała się o siebie, a o swoje dziecko i tym samym nie doszło do wypełniania znamion przedmiotowego przestępstwa jest całkowicie chybiony. Zgodnie z dyspozycją art. 190 § 1 k.k., groźba może też dotyczyć „popełnienia przestępstwa (...) na szkodę osoby najbliższej”, za którą z całą pewnością można uznać córkę pokrzywdzonej.

Powyższe rozważania można odnieść również do drugiej części zarzutu stawianego w apelacji, a odnoszącego się do motywów jakimi kierowały się pokrzywdzone. W tym miejscu należy wskazać na błąd w logicznym rozumowaniu apelującego – z jednej strony wskazuje, że pokrzywdzone ustaliły jedną wersję zdarzenia, a z drugiej wskazuje na różne przyczyny powstania u nich stanu obawy. Przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. jest przestępstwem materialnym, jego skutkiem jest więc uzasadniona obawa adresata groźby, że będzie ona spełniona (postanowienie SN V KK

351/09). Nie jest natomiast istotne czy dla powstania stanu zagrożenia w aspekcie subiektywnym podstawę stanowi to samo zdarzenie jak dla innego pokrzywdzonego. To czy rzeczywiście dochodzi do realizacji znamion zawartych w art. 190 § 1 k.k., uzależnione jest nie tylko od sfery subiektywnej (powstaniu zagrożenia u pokrzywdzonego), ale również jest uzależnione od sfery obiektywnej. O spełnieniu tej przesłanki warunkującej odpowiedzialność (poza subiektywnym odbiorem groźby u pokrzywdzonego) z art. 190 § 1 k.k. można mówić wtedy, gdy przeciętny człowiek o porównywalnych do ofiary cechach osobowości, psychiki, intelektu i umysłowości, w porównywalnych warunkach uznałby tę groźbę za realną i wzbudzającą obawę (wyrok SN WA 5/07). Niewątpliwie zachowanie oskarżonego (m.in. spowodowanie stanu u pokrzywdzonych w postaci możliwości wyrządzenia im krzywdy fizycznej), mogło wzbudzić w pokrzywdzonych stan takiego uzasadnionego zagrożenia, tym samym wypełnić dyspozycję zawartą w przepisie art. 190 § 1 k.k.

W konsekwencji, mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej okoliczności oraz przy braku podstaw do zastosowania unormowań zawartych w art. 438 k.p.k. oraz 439 k.p.k., Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację obrońcy oskarżonego za bezzasadną w stopniu oczywistym.

Sąd Okręgowy w oparciu o art. 624 k.p.k. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.